

Platform Duurzame Glastuinbouw

Voortgangrapport 2013

Kernboodschap Platform Duurzame Glastuinbouw

De maatschappij vraagt in toenemende mate om producten die zonder negatieve milieueffecten zijn geproduceerd. De glastuinbouwsector in Nederland wil verder verduurzamen en de milieuregelgeving wordt steeds strenger. Vanuit dit gezamenlijke uitgangspunt richt het Platform Duurzame Glastuinbouw zich op de vermindering van de emissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

Water is van primair belang voor de glastuinbouwsector. Goed uitgangswater kan langer worden hergebruikt in de teelt, waardoor minder snel andere gietwaterbronnen nodig zijn. Dit is van belang, omdat door klimaatverandering droge periodes vaker zullen voorkomen en langer kunnen duren. Daarnaast betekent meer hergebruik van water minder lozingen in oppervlaktewater, riool of bodem en dus een impuls voor de kwaliteit van de leefomgeving.

De glastuinbouwsector en de overheden (rijksoverheid, gemeenten en waterschappen) hebben afgesproken om tot een (nagenoeg) nulemissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in 2027 te komen. Waterkringloopsluiting op bedrijfsniveau of gebiedsniveau is hierbij essentieel. Om dit te bereiken is samenwerking van groot belang. Tussen ondernemers die elkaar weten te vinden, kennis willen delen, samen willen investeren en risico's willen en durven nemen. Maar ook samenwerking met de ketenpartners, de wetenschap en overheden.

In het Platform Duurzame Glastuinbouw zitten overheden, glastuinbouwsector en milieuorganisaties bij elkaar aan tafel om gezamenlijk te komen tot de nulemissie in 2027. Met elkaar werken zij aan het verbeteren van de leefomgeving en het bestendigen van een sterke tuinbouwsector.

Mei 2014

Het Platform Duurzame Glastuinbouw is een landelijk platform waarin overheid en bedrijfsleven beleid op het gebied van glastuinbouw en duurzaamheid op elkaar afstemmen.

INHOUD

1	INLEIDING	4
2	STRUCTUUR VAN HET PLATFORM	5
3	AMBITIE EN FUNCTIONEREN VAN HET PLATFORM.....	6
4	RELATIE PLATFORM MET TOPSECTOREN.....	8
5	RESULTATEN EN ACTIVITEITEN IN 2013	9
5.1	Activiteitenbesluit – handhaving en communicatie.....	9
5.2	Water – onderzoek.....	9
5.3	Water – implementatie van maatregelen	10
5.4	Koers van het PDG na 2013	12
	BIJLAGE: SAMENSTELLING PLATFORM DUURZAME GLASTUINBOUW 2013	13

1 INLEIDING

DOEL RAPPORTAGE	Het Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) brengt jaarlijks een voortgangsrapport uit ter verantwoording van de uitgevoerde acties en gemaakte afspraken.
DOEL PDG	<p>Het PDG is een landelijk platform waarin overheid en bedrijfsleven het beleid op het gebied van glastuinbouw en duurzaamheid op elkaar afstemmen. De in het platform samenwerkende partijen streven naar een samenhangende aanpak van duurzaamheid voor de sector. Het platform signaleert vraagstukken en agendeert deze waar nodig. Het platform zet een gezamenlijke koers uit naar een duurzame glastuinbouw. De verantwoordelijkheid voor het beleid en de uitvoering ligt bij de afzonderlijke partijen.</p> <p>Het Platform Duurzame Glastuinbouw is de opvolger van het doelgroepoverleg Glastuinbouw en Milieu. Het convenant Glastuinbouw en Milieu, dat de basis vormde van het doelgroepoverleg, liep in 2010 ten einde.</p>
OPBOUW RAPPORTAGE	<p>Dit voortgangsrapport beschrijft de voortgang van de processen in het platform op de prioritaire thema's. De rapportage kent de volgende opbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De structuur van het platform • De ambities en het functioneren van het platform • De relatie van het platform met de topsectoren • Doelstelling, activiteiten en behaalde resultaten in 2013 voor de thema's:<ul style="list-style-type: none"> ○ Activiteitenbesluit – handhaving en communicatie ○ Water – onderzoek ○ Water – implementatie van maatregelen ○ Koers van het PDG na 2013

2 STRUCTUUR VAN HET PLATFORM

STRUCTUUR

In het Platform Duurzame Glastuinbouw stemmen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties beleid op het gebied van glastuinbouw en duurzaamheid met elkaar af. De partijen signaleren, bespreken en adresseren eventuele knelpunten.

De in het platform samenwerkende partijen streven naar een samenhangende aanpak van duurzaamheid voor de sector. Samen zetten de partijen een koers uit naar een duurzame glastuinbouw en sturen zij hierop. De gemeenschappelijke visie en koers van het platform is verwoord in de duurzaamheidagenda 2011-2015. De duurzaamheidagenda geeft richting aan de activiteiten van het platform in de komende jaren. De verantwoordelijkheid voor het beleid en uitvoering blijft daarbij bij de afzonderlijke partijen liggen.

STUURGROEP

Het platform heeft een stuurgroep met een onafhankelijk voorzitter, vanaf eind 2010 is dit de heer Van Geel¹. De stuurgroep bewaakt de voortgang van de duurzaamheidagenda, de afspraken en de bereikte resultaten en faciliteert activiteiten van partners op verzoek.

MANAGEMENTGROEP EN SECRETARIAAT

De stuurgroep wordt ondersteund door een managementgroep en een secretariaat. De managementgroep PDG bestaat uit ambtelijk vertegenwoordigers van de platformpartijen. De managementgroep bereidt de agenda van de stuurgroep voor, adviseert de stuurgroep, bewaakt de voortgang en uitvoering van afspraken tussen partners en het jaarplan van het platform. Het secretariaat is ondergebracht bij Agentschap NL². Deze is verantwoordelijk voor het secretariaat van stuurgroep en managementgroep en bekleedt het voorzitterschap van de managementgroep.

De samenstelling van de stuurgroep en de managementgroep PDG is opgenomen in de bijlage.

WERKGROEPEN

Voor onderwerpen die nadere uitwerking vragen was in 2013 de werkgroep Emissies Glastuinbouw actief. De werkgroep werkt emissienormen en aanpalende regels voor nutriënten uit voor het Activiteitenbesluit en adviseert over de aanpak van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen. In deze werkgroep werken de partijen van het platform samen met de gewasbeschermingsmiddelenindustrie.

---

¹ Pieter van Geel, voorheen o.a. Staatssecretaris Milieu en fractievoorzitter CDA

² M.i.v. 2014 Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO.nl)

3 AMBITIE EN FUNCTIONEREN VAN HET PLATFORM

PDG	<p>Het Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) is een bestuurlijk, breed georiënteerd, platform waaraan de partners deelnemen met mandaat vanuit de achterban. Dit om in te kunnen spelen op de dynamiek van lopende thematische afspraken en de veranderende omgeving. Het platform is gericht op afstemming maar is niet vrijblijvend: de verbonden partners verbinden zich vanuit de eigen verantwoordelijkheden aan het uitvoeren van de duurzaamheidsagenda 2010-2013.</p>
DUURZAAMHEID AGENDA	<p>De Stuurgroep stelde in november 2010 de herijkte duurzaamheidsagenda 2010-2013 vast. Drie thema's zijn tot prioriteit voor het PDG benoemd: Water, Energie en Leefomgeving. Onderdeel van de duurzaamheidsagenda zijn de onderwerpen die 1) nog niet elders belegd zijn, 2) expliciete aandacht of actie behoeven, 3) belangrijke raakvlakken met diverse thema's hebben of 4) al vanuit het PDG zijn ingezet. De prioriteiten waar het platform zich op richt zijn dus slechts een uitsnede van de onderwerpen die voor de sector van belang zijn.</p> <p>Het thema water krijgt binnen het platform de hoogste prioriteit. Het platform duurzame glastuinbouw streeft naar een (nagenoeg) nullozing vanuit de glastuinbouw naar grond- en oppervlaktewater en riolering. Met deze doelstelling willen de sector en overheden voldoen aan de vereisten van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese Nitraatrichtlijn.</p>
BELEIDSDOELEN	<p>Het PDG zet zich in om de beleidsdoelen in wettelijke kaders te helpen realiseren. Belangrijkste kaders voor het hoofdthema water zijn het gewijzigde Activiteitenbesluit dat in januari 2013 in werking is getreden en de Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming, die in mei '13 is gepubliceerd.</p> <p>Het Activiteitenbesluit bevat sinds 2013 emissienormen voor de substraatteelt die elke drie jaren zullen worden aangescherpt tot nul in 2027, afhankelijk van de tussentijdse evaluaties. Daarnaast zijn in het Activiteitenbesluit voor grondgebonden teelten gebruiksnormen en een zorgplicht opgenomen. Streven is om in de loop der jaren de zorgplicht zodanig in te vullen dat met een set van maatregelen nullozing kan worden gerealiseerd.</p> <p>In de tweede Nota Duurzame Gewasbescherming zijn doelstellingen opgenomen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, inclusief een beoogde 50% reductie van normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater vanaf 2018 en een aanscherping tot 90% in 2023. Tevens is in de nota de maatregel opgenomen dat de glastuinbouw in 2016 zuiveringstechnieken voor verwijdering gewasbeschermingsmiddelen uit te lozen water moeten toepassen.</p> <p>Deze wettelijke kaders geven in het traject richting 2027 de koers aan voor zowel glastuinders als gemeenten, waterschappen, rijksoverheid en toeleveranciers van technieken of middelen.</p>
ACTIVITEITEN	<p>In 2013 vergaderde de stuurgroep drie keer en de managementgroep zeven keer. De volgende dossiers zijn aan de orde geweest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koers van het Platform Duurzame Glastuinbouw na 2013 • Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen (T&U) en MIT-regeling • Uitvoering PPS Glastuinbouw Waterproof 2013 en voorbereiding PPS 2014, Topsector T&U • Inventariseren en uitvoeren activiteiten t.b.v. implementatie watermaatregelen bij de teler

- Communicatie over het Activiteitenbesluit
- Ervaren knelpunten en oplossingen rond Activiteitenbesluit
- Verbetering kwaliteit van gegevens UO-IMT
- 2e Nota Duurzame Gewasbescherming
- Ervaren knelpunten en oplossingen rond RUD's (regionale uitvoeringsdiensten)

4 RELATIE PLATFORM MET TOPSECTOREN

TOPSECTOR T&U

Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (T&U) is in 2011 benoemd tot één van de negen topsectoren. De tuinbouwsector, kennisinstellingen en overheid hebben samen de Uitvoeringsagenda van de Topsector T&U opgesteld, gevolgd door het Innovatiecontract met de afspraken tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid over de gezamenlijke aanpak voor kennis, innovatie en valorisatie voor de langere termijn. Het contract vormt de basis voor de programmering van kennisgelden bij Kennisinstituten zoals DLO. De Uitvoeringsagenda loopt van 2012 tot 2016 en is opgedeeld in vier innovatiethema's die leidend zijn:

1. Meer met minder
2. Voedselveiligheid en -zekerheid
3. Gezondheid en welbevinden
4. Samenwerkende waardeketen

MEER MET MINDER

Daarnaast kent de uitvoeringsagenda een Human Capital Agenda en een internationaliseringsagenda. In september 2013 is een update van het innovatiecontract gepubliceerd. Deze update is een aanvulling van de uitvoeringsagenda voor de periode 2014-2015.

Voor het platform PDG is vooral het thema 'Meer met minder' van belang, omdat dit zich richt op duurzaamheid. Binnen dit thema gaat het om het gezamenlijk vinden van oplossingen om voedsel- en sierteeltproducten met minder ruimte, water, energie, gewasbeschermingsmiddelen en mineralen te produceren, o.a. via veredeling en via de ontwikkeling van innovatieve tuinbouwtechnieken. Daarnaast is er belangrijke samenhang met duurzaamheidsonderwerpen van het PDG in uitvoeringsagenda's van andere topsectoren. Voorbeelden zijn cross overs met de topsector Water:

- o Duurzaam en efficiënt gebruik van water (reduce, reuse, recycle): verbeterde waterinfrastructuur
- o Vermindering van emissies naar grond- en oppervlaktewater: gebruik gezuiverd afvalwater uit industrie en bebouwde omgeving
- o Droogte- en zouttolerantie: rassen met hoge tolerantie tegen droogte en zout, 'More crop per drop'.

PPS GLASTUINBOUW WATERPROOF

Het PDG heeft in 2012 het programma Glastuinbouw Waterproof 2013 – 2016 als PPS ingediend bij de Topsector T&U. Het PDG verzorgt de governance van de PPS door het bewaken van de voortgang, signaleren van knelpunten en aansturen op grote lijnen. De resultaten van de uitvoering van de PPS in 2013 staan samengevat in H.5.2

In oktober 2013 heeft het platform een vervolgvorstel ingediend in het kader van de Call 2014 van de Topsector T&U. Het voorstel is gehonoreerd door de T&U Board en EZ heeft de toe te kennen bedragen voor DLO bekendgemaakt. De cofinanciering van het bedrijfsleven was in 2013 voornamelijk afkomstig uit de collectieve middelen van het Productschap Tuinbouw (PT). Vanaf 2014 neemt het aandeel vanuit het PT af (i.v.m. opheffing) en zal de cofinanciering in toenemende mate van individuele ondernemers moeten komen.

5 RESULTATEN EN ACTIVITEITEN IN 2013

PRIORITEITEN 2013

Het platform PDG had voor 2013 vier prioriteiten benoemd:

- Activiteitenbesluit: handhaving en communicatie
- Onderzoek voor het thema Water
- Implementatie van maatregelen bij ondernemers, op het vlak van water
- Koers van het PDG na 2013

Deze thema's worden in de volgende paragrafen besproken.

5.1 Activiteitenbesluit – handhaving en communicatie

In januari 2013 is het gewijzigde Activiteitenbesluit in werking getreden, met voor het onderwerp water onder meer emissienormen voor substraatteelten en een zorgplicht voor grondgebonden teelten. De voorgaande jaren hebben de PDG-partijen effort gestoken in het ontwikkelen van het besluit, in 2013 kwam het op een goede uitvoering aan. Gemeenten en waterschappen hebben in 2013 extra ingezet op communicatie met de ondernemers. In de klankbordgroep glastuinbouw voor gemeenten en waterschappen zijn tips en voorbeelden besproken rond knelpunten bij de uitvoering.

Daarnaast hebben gemeenten, waterschappen en sector de communicatie richting ondernemers en hun stakeholders geïntensiveerd. Een van de activiteiten was een publiciteitscampagne met getrapte informatie rond het Activiteitenbesluit naar handhavers en telers, waarbij alle betrokkenen in de zelfde periode een gelijke boodschap verkondigen. Onderwerpen in 2013:

- Registraties en jaarrapportage;
- Overgangstermijnen waaronder overgang vergunning naar algemene regels; Hemelwater-opvangvoorziening in combinatie met gewasgericht water geven;
- Assimilatiebelichting.

Ook hebben bevoegd gezag en sector gezamenlijk handreikingen gemaakt voor de invulling van maatwerk binnen het Activiteitenbesluit.

Het ministerie van I&M is samen met de sector gestart met de ontwikkeling van een informatie/webtool over het Activiteitenbesluit voor ondernemers. De in voorjaar 2014 te publiceren webtool geeft in ondernemerstaal uitleg van specifieke voorschriften in de tekst van het besluit.

Het PDG hecht aan een goede registratie en rapportage van de emissiegegevens in het kader van de UO-IMT. In 2013 hebben de bij het UO-IMT betrokken partijen een verbetertraject ingezet van kwantiteit en kwaliteit van de aangeleverde rapportages. Waterschappen, gemeenten, sector en management van UO-IMT hebben het "Actieplan kwaliteitsverbetering registratiegegevens glastuinbouw" ontwikkeld dat in 2014 en 2015 wordt uitgevoerd onder regie van het UO-Bestuur.

5.2 Water – onderzoek

Onderzoek voor water en glastuinbouw is in 2013 grotendeels uitgevoerd binnen de PPS Glastuinbouw Waterproof van de topsector Tuinbouw&Uitgangsmaterialen, met een looptijd van 2013 tot en met 2016. Het platform stuurt de PPS op grote lijnen aan, bewaakt de voortgang en signaleert knelpunten. Doel van de PPS is uitvoeren van onderzoek en valorisatie-activiteiten die het einddoel 'nulemissie' dichterbij brengen.

De projecten van de PPS werden in 2013 uitgevoerd door Wageningen Universiteit (DLO, Alterra, LEI) en Wetsus. Financiering vond plaats door het ministerie EZ en de tuinbouwsector, waarbij het Productschap Tuinbouw het leeuwendeel van de sectorbijdrage leverde.

Het onderzoek besloeg het gehele traject van fundamenteel onderzoek tot valorisatie:

- Fundamenteel/strategisch onderzoek: nieuwe waterzuiveringstechnieken en doorontwikkeling daarvan in een tuinbouwomgeving, kennis over weerbaarheid gewassen en voorkomen van groeiremming, herontwerp teeltsystemen, meet- en regeltechnieken.
- Toegepast onderzoek: verbeteren en toepassen nieuwe watergiftstrategieën, toepassing sensoren, meet- en regeltechnieken, zuiveringsconcepten, gebiedsgerichte toepassingen, teelttechnische implementaties.
- Valorisatie van bestaande kennis: nieuwe richtlijnen, good practices, werkwijzen m.b.t. bemesting, gewasbescherming en hergebruik van proceswater, nieuwe werkwijzen om de kennisoverdracht te verbeteren en implementatie te versnellen.

De projecten in de PPS Glastuinbouw Waterproof gaven input op de volgende routes:

1. Voorkomen van ontstaan van restwater: zorgen voor goed gietwater, doorontwikkelen emissie-managementsysteem voor grondgebonden teelten.
2. Hergebruik restwater: waterkwaliteitsverbetering en zuiveringstechnieken om recycling en emissievrije teelt mogelijk te maken, emissiearme teeltsystemen als alternatief voor grondteelten.
3. Zuivering restwater: op bedrijfs-, cluster- en regionaal niveau.
4. Emissiebeperking van gewasbeschermingsmiddelen, d.m.v. teeltmaatregelen.

Resultaten van de projecten zijn te vinden op www.glastuinbouwwaterproof.nl (onder 'projecten').

Ook in de topsector Water wordt onderzoek uitgevoerd dat relevant is voor de glastuinbouw. De sector is namens het PDG vertegenwoordigd in het Kennisplatform watertechnologie & glastuinbouw, waar afstemming plaatsvindt over onderzoek uit beide topsectoren (Water en T&U).

5.3 Water – implementatie van maatregelen

Voor het thema water had het PDG in 2013 behalve onderzoek ook de implementatie van maatregelen bij de ondernemers als prioritair onderwerp benoemd. Eerder was binnen het PDG de zorg uitgesproken over het uitrollen van kennis en het implementeren van maatregelen door ondernemers. In deze voor de telers economisch zware tijd is de aandacht en investeringsbereidheid voor maatregelen met het oog op emissiereductie gering. Dit vraagt om een creatieve en intensieve aanpak.

In het licht hiervan hebben de PDG-partijen een analyse uitgevoerd aan de hand van het innovatiemodel van prof.dr. Marko Hekkert (Universiteit Utrecht). Dit model geeft

zeven sleutelfactoren³, die helpen te analyseren waarom innovatie niet van de grond komt en wat er aanvullend moet gebeuren om het wel voor elkaar te krijgen.

De analyse leverde inzicht en overzicht op, enerzijds in wat al plaatsvindt en anderzijds in waar blinde vlekken zitten en wat extra nodig is. Het model was een goed hulpmiddel om breed te kijken naar beïnvloedende factoren. Conclusie over de huidige situatie was dat het speelveld complex is, waarbij het duidelijk is dat de prikkels op de korte termijn voor een teler niet wijzen richting actie op het thema water. De ondernemer zit met een sociaal dilemma, omdat hij met implementatie van watermaatregelen vooral het collectief belang dient, maar zelf in eerste instantie vooral kosten moet maken en risico ervaart vanwege de gewijzigde bedrijfsvoering. Veel telers zullen nog geen grote druk ervaren om maatregelen te nemen. Onderzoek, een essentiële pijler in het innovatieproces, was van oudsher goed geregeld in de tuinbouwsector en tot voor kort goed op orde. Voor continuering in de komende jaren is het nodig dat er nieuwe systemen van collectieve financiering komen nu het PT is weggefallen.

De teler moet op meerdere terreinen tegelijk gefaciliteerd worden om over te willen en kunnen gaan tot implementatie van maatregelen: kennisoverdracht via sector, adviseur en handhaving, inzicht in het waarom van maatregelen, financiële prikkels, belonen van goed gedrag, andere marktbenadering, beschikbaar stellen van nieuwe technieken etc. Dat betekent óók dat de betrokken partijen samen moeten inzetten op zaken als continuering van onderzoek, betrekken van beïnvloedende partijen (bv. adviseurs), heldere wetgeving en effectieve handhaving. Ook regionale initiatieven en pilots, waarbij de diverse stakeholders (overheden, adviseurs, telers e.a.) samenwerken, kunnen een belangrijke bijdrage leveren. De verwachting is dat huidige succesvolle regionale activiteiten navolging zullen vinden.

Het PDG kan op alle sleutelfactoren iets doen en invloed uitoefenen, behalve op het - heel belangrijke - onderdeel van de marktaspecten. Hier zijn andere partijen aan zet, die wellicht wel een duwtje in de door PDG gewenste richting kunnen krijgen via de stuurgroepleden. De analyse laat ook zien dat de beïnvloeding vanuit het PDG vooral verloopt door communicatie, onderzoekscoördinatie, wetgeving en handhaving.

Het PDG heeft de geïnventariseerde acties in 2013 in gang gezet. Belangrijke uitgevoerde acties waren:

- Communicatie over het Activiteitenbesluit: zie paragraaf 5.1
- Kennisdag Water en telersdagen, met kennisuitwisseling over concreet te nemen maatregelen (bv. zuiveringstechnieken), innovatieve projecten en baten van duurzaam produceren.
- Uitdragen van regionale projecten als goede voorbeelden, op www.glastuinbouwwaterproof.nl (zie hierna), workshops en congressen
- Formuleren van een kernboodschap, een eenduidige breed gedragen boodschap over het waarom van emissiebeperking én het hoe, die gebracht wordt door medewerkers en bestuurders

In januari 2013 is de website www.glastuinbouwwaterproof.nl online gegaan. De website is het centrale medium voor kennisoverdracht van de wateraspecten in de glastuinbouw. LTO Glaskracht Nederland beheert de site in samenwerking met diverse partners, waaronder het PDG. In 2013 hebben voorzitter en alle stuurgroepleden van het PDG een column voor de website geschreven.

---

³ Sleutelfactoren: Richting geven, Tegenspel bieden aan weerstand, Experimenten en activiteiten door ondernemer, Kennis ontwikkelen via doen van onderzoek, Kennis uit onderzoek en praktijk delen, Markt creëren, Mobiliseren middelen

Daarnaast was kennisoverdracht en valorisatie een belangrijk onderdeel van de PPS Glastuinbouw Waterproof 2013.

5.4 Koers van het PDG na 2013

Elke partij onderschrijft het belang van continuering van het platform als gremium dat de voortgang richting de nagenoeg emissieloze glastuinbouwsector in 2027 volgt en acties neemt waar nodig. Maar tegelijk blijkt door bezuinigingen en veranderingen bij de overheid en in de sector (opheffing productschappen) het totaal beschikbare budget voor financiering van de onafhankelijke voorzitter, een aantal secretariële werkzaamheden en deelname van N&M zeer beperkt. Met een budget dat eerder al met 35% werd verlaagd en een voorziene tweede reductie was een heroriëntatie op het ambitieniveau en de organisatie onvermijdelijk. Daarom heeft de voorzitter van het PDG in 2013 een koers uitgezet voor de periode na 2013. Hiertoe zijn eerst in april de grote lijnen besproken met de stuurgroepleden waarna rond de zomer in een-op-een gesprekken van de voorzitter met de bestuurders verdieping plaatsvond op de wensen, randvoorwaarden en mogelijkheden van elke betrokken organisatie. De voorzitter heeft de uiteenlopende en deels conflicterende wensen van een ieder verwerkt in een voorstel dat in september in de stuurgroep is besproken.

In die bijeenkomst hebben de stuurgroepleden zich ten aanzien van het traject "Koers PDG na 2013" uitgesproken voor:

- het handhaven van de ambitie van een nagenoeg emissieloze glastuinbouwsector in 2027;
- een focus op alleen het thema Water, niet meer volgen van zaken die elders al belegd zijn;
- wel nog afstemming over andere milieuzaken in het kader van het activiteitenbesluit en over beleid ten aanzien van de ondergrond, om synergie te bereiken of te behouden en spanningsvelden te traceren en zo mogelijk op te lossen;
- deelname van dezelfde partijen, geen marktpartijen toevoegen.

In het jaar 2014 kan het platform nog gebruik maken van het bij RVO.nl belegde secretariaat. Vanaf 2015 trekt RVO.nl zich terug en zullen de betrokken partijen de taken herverdelen en gebruik maken van de diensten van een nog te verwerven externe partij. Daarmee kent het platform dus een doorstart vanaf 2014, zoals beoogd.

BIJLAGE: SAMENSTELLING PLATFORM DUURZAME GLASTUINBOUW 2013

Samenstelling Stuurgroep PDG

Voorzitter Platform Duurzame Glastuinbouw	De heer P.L.B.A. van Geel
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	De heer J. van der Tak
Unie van Waterschappen	De heer M.A.P. van Haersma Buma
LTO Glaskracht Nederland	De heer N. van Ruiten
LTO Glaskracht Nederland	De heer J.M.A. Aerts
Ministerie van Economische Zaken	Mevrouw G.L. Veerbeek
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	De heer J. Busstra
Natuur en Milieu	De heer S.P. Akkerman
Agentschap NL* (secretaris)	Mevrouw R.J. Oosterheert
Agentschap NL* (secretaris)	Mevrouw J.M. de Ruiter

Samenstelling Managementgroep PDG

LTO Glaskracht Nederland	De heer G. Meis
Ministerie van Economische Zaken	Mevrouw S.Y. Pronk
Unie van Waterschappen	Mevrouw M.I. Mul
Gemeente Westland / VNG	Mevrouw M.Tieleman
Natuur en Milieu	De heer F. Pladdet
Agentschap NL* (voorzitter)	Mevrouw R.J. Oosterheert
Agentschap NL* (secretaris)	Mevrouw J.M. de Ruiter

* M.i.v. 2014 Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO.nl)

